

การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างองค์กรรับรองที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล
ISO/IEC 17024 กับองค์กรรับรองฯ มาตรฐานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ
(องค์การมหาชน) กรณีศึกษา สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

The Comparative Study of Certified Body in Developmental to
The International Standards Institute ISO/IEC 17024 and Certified Body
accredit by Thailand Professional Qualification Institute
(Public Organization): A Case Study of Aviation Personnel Development
Institute, Kasem Bundit University

สุภัชญา ตูลวรรณะ

Supachada Tulwatana

สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

Aviation Personnel Development Institute, Kasem Bundit University, Thailand

E-mail: supachada.tul@kbu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบในด้านโครงสร้างและลักษณะการดำเนินงานระหว่างองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 กับองค์กรรับรองฯ ที่ได้รับการแต่งตั้งจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน): กรณีศึกษา สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต สาขาวิชาชีพการบิน สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดทำมาตรฐานอาชีพสาขาวิชาชีพต่าง ๆ และทำหน้าที่แต่งตั้งหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานภาคเอกชนที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดฯ ทำหน้าที่เป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ การแต่งตั้งนั้นจะพิจารณาสถานศึกษาหรือสถานประกอบการภาครัฐหรือเอกชนที่มีความพร้อมทั้งด้านสถานที่และผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพที่จะให้การรับรอง และพิจารณาองค์กรรับรองฯ ที่มีศักยภาพสามารถพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 มาตรฐานสากลนี้ถูกนำมาใช้ในการพัฒนาองค์กรรับรองฯ ผู้ผ่านการสอบประเมินสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพจากองค์กรรับรองฯ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 นอกจากจะได้รับหนังสือรับรองฯ หรือประกาศนียบัตรจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพแล้ว ในฐานะที่องค์กรรับรองฯ นั้นได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 จะปรากฏตราสัญลักษณ์ของ ISO/IEC 17024 ใน ประกาศนียบัตรของผู้ผ่านการสอบประเมินด้วย อันแสดงถึงการยอมรับในวงกว้างมากขึ้นทั้งในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ งานวิจัยนี้ใช้วิธีทบทวน

วรรณกรรมและวิเคราะห์เปรียบเทียบองค์กรรับรองฯ ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนาและนำเสนอตารางเปรียบเทียบ กรณีศึกษา สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ สาขา วิชาชีพการบิน และอยู่ระหว่างพัฒนาองค์กรรับรองฯ สู่มาตรฐานสากล ISO/IEC17024

ผลการวิจัยพบว่าทั้ง 2 องค์กรรับรองฯ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านโครงสร้างกระบวนการดำเนินงาน เอกสารและความรับผิดชอบขององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพและองค์กรรับรองฯ ที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 กรณีศึกษา สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตที่อยู่ระหว่างการพัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ต้องดำเนินการให้สอดคล้อง

ในทุกข้อกำหนดของ ISO/IEC 17024 (MASCI, 2556) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อกำหนดในเรื่องการจัดการความเป็นกลาง การเงินและความรับผิดชอบ การตัดสินใจรับรอง การใช้ใบรับรอง สัญลักษณ์และเครื่องหมายรับรองเอกสารระบบการจัดการ (Management System Documentation) เป็นการดำเนินการที่แตกต่างจากองค์กรรับรองฯ มาตรฐานของ สคช.

คำสำคัญ: มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024; สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน); สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม; มาตรฐานอาชีพ; องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคล

Abstract

The purpose of this study is to compare certified body details between Certified Body or CB in developmental to The International Standards Institute ISO/IEC 17024 and CB accredit by Thailand Professional Qualification Institute (Public Organization) or TPQI. The study was conducted in literature review using descriptive analysis and comparison chart. Aviation Personnel Development Institute, Kasem Bundit University was a case study as it was approved by TPQI in Aviation Industry.

The Certified Body which qualify for developing to the international Standards: ISO/IEC 17024 will be selected by TPQI. The certified person will receive certification which issued by TPQI and CB. However, the appearance of logo of ISO/IEC 17024 will be located on the certification as the CB which certified by ISO/IEC17024. It means that your certification extend to regional level and international standards.

The study showed significant difference in structure, process, document, and responsibility. CB was proven in developing system under the International Standards Institute ISO/IEC 17024. It needs to comply rule and regulation according to ISO/IEC17024 and the Aviation Personnel Development Institute, Kasem Bundit University was shown in developing system under the International Standards Institute ISO/IEC 17024 especially neutrality, finance, approval in appearance

of logo, and management system documentation which are different from CB accredit by Thailand Professional Qualification Institute (Public Organization).

Keyword: ISO/IEC 17024; Thailand Professional Qualification Institute (Public Organization); Thai Industrial Standards Institute; Professional Standards; Certified Body

1. บทนำ

ประเทศไทยมีมหาวิทยาลัยที่เปิดการเรียนการสอนในสาขาธุรกิจการบินหลายแห่ง โดยชื่อหลักสูตรจะแตกต่างกันไป สถาบันการศึกษามุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อป้อนเข้าสู่ธุรกิจการบิน โดยมีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกันในการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในสาขาธุรกิจการบินให้มีความรู้ ทักษะขั้นพื้นฐานในการปฏิบัติงาน พร้อมเข้าทำงานในธุรกิจการบินได้ทันที อย่างไรก็ตาม อีกบทบาทหนึ่งของสถาบันการศึกษาบางแห่ง คือ การได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหน่วยรับรองบุคคลในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์กรรับรองฯ/หน่วยรับรอง) จากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เพื่อทำหน้าที่สอบประเมินสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ภูมิศึกษา คือ สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ สาขาวิชาชีพ การบิน (Rawat, Supachada & Varapattra, 2018) แม้ว่ามหาวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียนในเรื่องความรู้และทักษะเพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อ เข้าสู่การทำงานจริงแล้ว การสอบประเมินสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ (การสอบประเมินฯ) ถือได้ว่าเป็นส่วนส่งเสริมให้ผู้สอบผ่านมีความมั่นใจในความรู้ ทักษะ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ที่นักศึกษาจะนำไปใช้ในอาชีพของตน (สุภัชฎา ตุลวรรณะ, 2563)

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (สคช.) มีความมุ่งมั่นที่จะสร้างมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ ให้เป็นมาตรฐานสากล โดยในปี พ.ศ. 2562 จัดทำโครงการทบทวนมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพการบิน จาก 7 ระดับ สู่คุณวุฒิวิชาชีพ 8 ระดับ (สุภัชฎา ตุลวรรณะ, 2562) เพื่อให้ประเทศไทยมีคุณวุฒิวิชาชีพเทียบเท่ากับคุณวุฒิวิชาชีพของกลุ่มประเทศอาเซียนหรือ AEC และเพื่อพัฒนาองค์กรรับรองฯ สู่มาตรฐานสากล จึงผลักดันองค์กรรับรองฯ ที่มีศักยภาพในการดำเนินการระบบงานคุณภาพตามมาตรฐาน ISO/IEC 17024 เข้าสู่กระบวนการยื่นคำขอเป็นองค์กรรับรองฯ ตามมาตรฐานสากลดังกล่าว โดยมาตรฐาน ISO/IEC 17024 ถือเป็นมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้องกับการรับรองระบบงานของหน่วยรับรองบุคลากรที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล หากองค์กรใดได้รับการรับรองมาตรฐานสากลนี้ จะแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในระดับมาตรฐานนานาชาติอีกด้วย (สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน), 2564)

สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ในฐานะที่เป็นองค์กรรับรองฯ สาขาวิชาชีพการบิน อยู่ระหว่างการพัฒนาองค์กรรับรองฯ มาตรฐานของ สคช. เข้าสู่องค์กรรับรองฯ ตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ได้ดำเนินการพัฒนาระบบเอกสารงานคุณภาพ กระบวนการสอบประเมิน การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาความแตกต่างระหว่างองค์กรรับรองฯ ตามมาตรฐานสคช.กับองค์กรรับรองฯ ที่พัฒนาเข้าสู่มาตรฐานสากล โดยใช้ภูมิศึกษา สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน ซึ่งสามารถแสดงให้เห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา คือ

1) เป็นแนวทางให้กับองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ที่ได้รับการแต่งตั้ง จากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพแล้ว มุ่งมั่นในการพัฒนาองค์กรฯ สู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 เพื่อแสดงถึงการพัฒนา องค์กรรับรองฯ สู่ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

2) สถาบันการศึกษา หรือผู้ประกอบการที่ทำหน้าที่ในฐานะองค์กรรับรองฯ มีส่วนร่วมในการผลิตบุคลากรที่มีคุณสมบัติและคุณลักษณะสอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ มีความรู้ ความสามารถเฉพาะอาชีพ และสำหรับผู้ผ่านการสอบประเมินสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพจากองค์กรรับรองฯ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ถือเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบในด้านโครงสร้างและลักษณะการดำเนินงานระหว่างองค์กรที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 กับองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน): กรณีศึกษา สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต สาขาวิชาชีพการบิน

1.2 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตทางด้านเนื้อหา: เป็นการศึกษาเฉพาะองค์กรรับรองฯ ที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 กับองค์กรรับรองฯ สคช. แต่งตั้งในที่ใช้กรณีศึกษา สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ในฐานะองค์กรรับรองฯ สาขาวิชาชีพการบิน

ขอบเขตทางด้านระยะเวลา: ศึกษาระหว่างกระบวนการพัฒนาของสถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน ซึ่งเป็นองค์กรรับรองฯ สู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ปี สิงหาคม พ.ศ. 2562 - สิงหาคม พ.ศ. 2565

1.3 การทบทวนวรรณกรรม

ก) การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารและการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยต้องการศึกษาโครงสร้างและลักษณะการดำเนินงานขององค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคล ตามมาตรฐานอาชีพ จากการแต่งตั้งโดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เปรียบเทียบกับองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพที่พัฒนาองค์กรฯ สู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 กรณีศึกษา สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ข้อกำหนดของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกหนังสือรับรองแก่องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ พ.ศ. 2561 และขั้นตอนในการพัฒนาระบบงานองค์กรรับรองฯ เข้าสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024

มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 (ในที่นี่จะนำเสนอเฉพาะหัวข้อสำคัญที่องค์กรรับรองฯ ต้องดำเนินการจัดทำเพื่อพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024) (MASCI, 2556) โครงสร้างของมาตรฐานประกอบด้วย

- 1) ขอบข่ายในที่นี้หมายถึง มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024
- 2) เอกสารอ้างอิงบังคับ
- 3) คำศัพท์และนิยาม
- 4) ข้อกำหนดทั่วไป

4.1) ประเด็นด้านกฎหมาย หน่วยรับรองต้องมีสถานภาพทางกฎหมาย (Legal Entity) หรือเป็นส่วนหนึ่งของสถานภาพทางกฎหมาย ซึ่งสามารถรับผิดชอบทางกฎหมายในทุกกิจกรรมการรับรองของตน

4.2) ความรับผิดชอบสำหรับการตัดสินใจการรับรอง หน่วยรับรองต้องรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ การรับรอง ซึ่งรวมถึง การให้ การคงไว้ การต่ออายุ การขยายและลดขอบข่ายการรับรอง การพักใช้ การเพิกถอนการรับรองโดยคงอำนาจไว้และไม่มอบอำนาจการตัดสินใจให้แก่ผู้อื่น

4.3) การจัดการความเป็นกลาง หน่วยรับรองต้องจัดทำโครงสร้าง นโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงาน เป็นเอกสารเพื่อจัดการความเป็นกลางและเพื่อมั่นใจได้ว่า กิจกรรมการรับรองดำเนินการด้วยความ เป็นกลาง หน่วยรับรองต้องมีเอกสารแสดงความมุ่งมั่นของผู้บริหารสูงสุดต่อความเป็นกลางในกิจกรรมการรับรอง และ ต้องเปิดเผยข้อความดังกล่าวให้เข้าถึงได้โดยสาธารณะโดยไม่ต้องร้องขอ เพื่อให้เข้าใจถึงความสำคัญของความเป็นกลางในการดำเนินกิจกรรมการรับรอง การบริหารส่วนได้ส่วนเสียและมั่นใจในความเป็นธรรมของกิจกรรมการรับรองหน่วยรับรองต้องชี้แจงความเสี่ยงต่อความเป็นกลางของตนอย่างต่อเนื่อง นำมาวิเคราะห์ จัดทำเป็นเอกสารและกำจัดหรือลดความมีส่วนได้ส่วนเสียที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมการรับรอง

4.4) การเงินและการรับผิดชอบ หน่วยรับรองต้องมีทรัพยากรทางการเงินที่จำเป็นในการดำเนินการ กระบวนการรับรองและมีการจัดการที่เพียงพอ (เช่น การทำประกันหรือการสำรองเงิน) เพื่อครอบคลุมความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้อง

- 5) ข้อกำหนดด้านโครงสร้าง

5.1) การบริหารจัดการและโครงสร้างองค์กร หน่วยรับรองต้องจัดทำเอกสารโครงสร้างองค์กรที่อธิบายหน้าที่ความรับผิดชอบและอำนาจของฝ่ายบริหาร บุคลากรด้านการรับรองและคณะกรรมการต่าง ๆ โครงสร้างองค์กรต้องรวมถึงสายบังคับบัญชาและความสัมพันธ์ของหน่วยรับรองกับหน่วยงานอื่นที่อยู่ภายในสถานภาพทางกฎหมายเดียวกัน ต้องชี้แจงกลุ่มหรือบุคคลที่รับผิดชอบในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้ ก) กำหนดนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของหน่วยรับรอง ข) การนำนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานไปปฏิบัติ ค) การเงินของหน่วยรับรอง ง) ทรัพยากรสำหรับกิจกรรมการรับรอง จ) การพัฒนาและคงไว้ซึ่งรูปแบบการรับรอง ฉ) กิจกรรมการประเมิน ซ) การตัดสินใจการรับรอง รวมถึง การให้ การคงไว้ การต่ออายุ การขยาย การลด การพักใช้และการเพิกถอนการรับรอง ซ) การเตรียมการเกี่ยวกับสัญญา

5.2) โครงสร้างของหน่วยรับรองที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม หน่วยรับรองต้องให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาและการฝึกอบรม ซึ่งใช้เพื่อเป็นเกณฑ์คุณสมบัติเฉพาะเบื้องต้นก่อนมีสิทธิ์เข้ารับการรับรอง โดยการสำเร็จการฝึกอบรมอาจเป็นข้อกำหนดเฉพาะของรูปแบบการรับรอง การให้การยอมรับ/อนุมัติ การ

ฝึกอบรมโดยหน่วยรับรองต้องไม่เป็นการประนีประนอมต่อความเป็นกลางหรือลดข้อกำหนดการประเมินและการรับรอง

6) ข้อกำหนดด้านทรัพยากร

6.1) ข้อกำหนดสำหรับบุคลากรทั่วไป หน่วยรับรองต้องบริหารและรับผิดชอบต่อผล การปฏิบัติงานของบุคลากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในกระบวนการรับรอง ต้องมีบุคลากรเพียงพอและมีความสามารถในการดำเนินงาน หน้าที่การรับรอง ต้องระบุข้อกำหนดด้านความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในกระบวนการรับรอง รวมถึงต้องจัดทำเอกสารวิธีปฏิบัติงานที่อธิบายหน้าที่และความรับผิดชอบแก่บุคลากร โดยวิธีปฏิบัติงานต้องเป็นปัจจุบัน อีกทั้งหน่วยรับรองต้องเก็บบันทึกประวัติบุคลากรที่เป็นปัจจุบัน บุคลากรต้องลงนามในเอกสารที่สัญญาว่าจะปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดโดยหน่วยรับรอง ซึ่งรวมถึงการรักษาความลับ และปฏิบัติงานเพื่อรักษาความเป็นกลาง

6.2) บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการรับรอง หน่วยรับรองต้องกำหนดให้บุคลากรของตน ประกาศ ความมีส่วนได้ส่วนเสียใด ๆ ที่มีต่อผู้ผ่านคุณสมบัติเบื้องต้นแต่ละท่าน ผู้สอบหรือเจ้าหน้าที่สอบ ต้องสอดคล้องตามข้อกำหนดของหน่วยรับรอง กระบวนการคัดเลือกและอนุมัติต้องทำให้มั่นใจว่า เจ้าหน้าที่สอบเข้าใจรูปแบบการรับรองที่เกี่ยวข้อง สามารถประยุกต์ใช้ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการสอบ ประเมินและเอกสารการสอบประเมิน มีความสามารถในขอบข่ายที่สอบประเมิน ได้ซึ่งความมีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อมั่นใจว่ามีการประเมินอย่างเป็นกลาง ส่วนข้อกำหนดสำหรับบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน หน่วยรับรองต้องมีเอกสารอธิบายความรับผิดชอบและคุณสมบัติของบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการประเมิน เช่น ผู้คุมสอบ ต้องดำเนินการให้มั่นใจว่าจะไม่มีการประนีประนอมในเรื่องความลับและความเป็นกลาง และต้องบันทึกมาตรฐานดังกล่าวไว้

6.3) การรับเหมาช่วง หน่วยรับรองต้องมีข้อตกลงที่มีผลบังคับทางกฎหมาย ซึ่งครอบคลุมถึง การจัดการ การรักษาความลับ และการแสดงความไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย สำหรับแต่ละหน่วยงานที่รับจ้างช่วง งานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการรับรอง

6.4) ทรัพยากรอื่น ๆ หน่วยรับรองต้องใช้สถานที่ที่เพียงพอ รวมทั้งสถานที่สอบ เครื่องมือและ ทรัพยากรสำหรับดำเนินกิจกรรมการรับรองของตน

7) ข้อกำหนดด้านบันทึกและข้อมูล

7.1) บันทึกของผู้ยื่นคำขอ ผู้ผ่านคุณสมบัติเบื้องต้น และผู้ได้รับการรับรอง หน่วยรับรองต้องรักษา บันทึก บันทึกต้องรวมถึง วิธีการที่จะยืนยันสถานะของผู้ได้รับการรับรอง บันทึกที่แสดงว่ากระบวนการรับรอง หรือการต่ออายุการรับรองดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงบันทึกการสอบประเมิน หน่วยรับรองต้องมีการชี้แจงการบริหารจัดการ และกำจัดบันทึกในรูปแบบที่มั่นใจได้ในความสมบูรณ์ของกระบวนการและ การรักษาความลับของข้อมูล ต้องจัดเก็บในระยะเวลาที่เหมาะสมขั้นต่ำอย่างน้อย 1 รอบการรับรอง และหน่วยรับรองต้องมีข้อตกลงที่มีผลบังคับเพื่อร้องขอให้ผู้ได้รับการรับรองแจ้งหน่วยรับรองโดยไม่รอช้า หากมี ประเด็นที่อาจกระทบต่อความสามารถของผู้ได้รับการรับรองในการคงความสอดคล้องตามข้อกำหนดการ รับรองอย่างต่อเนื่อง

7.2) ข้อมูลสาธารณะ หน่วยรับรองต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับขอบข่ายของรูปแบบการรับรอง และคำอธิบายทั่วไปเกี่ยวกับกระบวนการรับรองเกณฑ์คุณสมบัติเฉพาะเบื้องต้นต่อสาธารณะโดยไม่ต้องมีการร้องขอ

7.3) การรักษาความลับ หน่วยรับรองต้องจัดทำนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติที่เป็นเอกสาร สำหรับ การรักษาและการให้ข้อมูล โดยต้องรักษาความลับของข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับระหว่างกระบวนการรับรองผ่านทางข้อตกลงที่มีผลบังคับทางกฎหมาย ข้อตกลงดังกล่าวต้องครอบคลุมบุคลากรทั้งหมด รวมถึง กิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีการประนีประนอมในการรักษาความลับ

7.4) ความปลอดภัย หน่วยรับรองต้องจัดทำนโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นเอกสารที่ จำเป็น เพื่อให้มั่นใจในความปลอดภัยตลอดกระบวนการรับรองทั้งหมด และต้องมีมาตรการเพื่อปฏิบัติการ แก้ไข เมื่อพบการละเมิดมาตรการความปลอดภัย นโยบายและขั้นตอนดังกล่าว ต้องรวมถึง การรักษาความปลอดภัยของชุดข้อสอบ โดยพิจารณาถึงการจัดเก็บชุดข้อสอบ รูปแบบของชุดข้อสอบ (รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ กระดาษ อุปกรณ์ทดสอบ) ขั้นตอนในกระบวนการสอบ ความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้ชุดข้อสอบซ้ำ อีกทั้ง หน่วยรับรองต้องมีการ ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการโกงการสอบ

8) รูปแบบการรับรอง

ต้องมีรูปแบบการรับรองสำหรับแต่ละประเภทการรับรอง ซึ่งประกอบด้วย ขอบข่ายการ รับรอง (Scope) คำอธิบายงาน (Job) และงานย่อย (Task) ความสามารถที่ต้องการ (Competence) สมรรถนะ (Ability) (หากประยุกต์ใช้ได้) เกณฑ์คุณสมบัติเฉพาะเบื้องต้น (Prerequisites) (หากประยุกต์ ใช้ได้) และจรรยาบรรณ (Code of Conduct) (หากประยุกต์ใช้ได้) อีกทั้งหน่วยรับรองต้องมีเอกสารเพื่อแสดง ว่าในการ พัฒนาและทบทวนรูปแบบการรับรอง รวมถึงในประเด็นต่อไปนี้ ก) การมีส่วนร่วมของผู้เชี่ยวชาญ ที่เหมาะสม ข) การใช้โครงสร้างที่เหมาะสม เพื่อแสดงให้เห็นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ อย่างเท่าเทียมกัน ค) การชี้แจงและทำเกณฑ์คุณสมบัติเฉพาะเบื้องต้นให้สอดคล้องกับข้อกำหนดด้าน ความสามารถ ง) การชี้แจงและทำกลไกการประเมินให้สอดคล้องกับข้อกำหนดด้านความสามารถ จ) การ วิเคราะห์งาน (job) หรือการปฏิบัติ (practice) ที่ดำเนินการและปรับให้เป็นปัจจุบัน และต้องมั่นใจว่ารูปแบบ การรับรองได้รับการทบทวนและรับรองความถูกต้องอย่างต่อเนื่องตามระบบที่กำหนด เมื่อหน่วยรับรองมิได้ เป็นเจ้าของรูปแบบการรับรองที่นำมาใช้หน่วยรับรองต้องมั่นใจว่าข้อกำหนดนั้นสอดคล้องตามข้อกำหนดที่ 8 ของมาตรฐานนี้

9) ข้อกำหนดด้านกระบวนการรับรอง

9.1) กระบวนการรับคำขอ ในการรับคำขอ หน่วยรับรองต้องจัดให้มีภาพรวมของกระบวนการ รับรอง ที่สอดคล้องรูปแบบการรับรอง ภาพรวมขั้นต่ำต้องรวมถึงข้อกำหนดด้านการรับรองและขอบข่าย การรับรองคำอธิบายกระบวนการประเมิน สิทธิของผู้ยื่นคำขอ หน้าที่ของผู้ได้รับการรับรองและค่าธรรมเนียม

9.2) กระบวนการประเมิน หน่วยรับรองต้องใช้วิธีการประเมินเฉพาะ และกลไกที่กำหนดไว้ใน รูปแบบ การรับรองไปปฏิบัติ ต้องมั่นใจว่า ข้อกำหนดของรูปแบบการรับรองได้รับการทวนสอบอย่างเป็นธรรม และเป็นระบบโดยมีหลักฐานเอกสารเพื่อยืนยันความสามารถของผู้ผ่านคุณสมบัติเบื้องต้น

9.3) กระบวนการสอบ การสอบเพื่อประเมินความสามารถต้องได้รับการออกแบบโดยอยู่บน

พื้นฐาน และสอดคล้องกับสาขา โดยการสอบข้อเขียน การสอบปากเปล่า การปฏิบัติ การสังเกตการณ์หรือวิธีการอื่นที่เป็นกลางและเชื่อถือได้ การออกแบบข้อกำหนดการสอบต้องมั่นใจได้ว่า สามารถเปรียบเทียบผล การสอบแต่ละครั้งได้ทั้งในแง่เนื้อหา และความยาก รวมทั้งความเที่ยงตรงของการตัดสินผ่าน หรือไม่ผ่าน ต้องกำหนดวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เหมาะสมเป็นเอกสารและนำไปปฏิบัติ มีการบริหารจัดการสอบ ที่สม่ำเสมอ กำหนดเกณฑ์สำหรับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในการสอบเป็นลายลักษณ์อักษรและมีการติดตามผล

9.4) การตัดสินการรับรอง ข้อมูลที่รวบรวมในระหว่างกระบวนการรับรองต้องเพียงพอสำหรับ หน่วยรับรองเพื่อตัดสินการรับรอง และสำหรับการสอบย้อนกลับในกรณีเกิดข้ออุทธรณ์หรือข้อร้องเรียน บุคลากรผู้ตัดสินให้การรับรองต้องไม่มีส่วนร่วมในการสอบหรือการฝึกอบรมของผู้ผ่านคุณสมบัติเบื้องต้น ใบรับรองต้องมีข้อมูลขั้นต่ำที่ครอบคลุมถึง ชื่อผู้ได้รับการรับรอง รหัสชี้บ่งเฉพาะ ชื่อหน่วยรับรอง การอ้างถึง รูปแบบการรับรอง มาตรฐานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง วันที่ออกใบรับรอง ขอบข่ายการรับรอง วันที่การรับรองมีผลและวันสิ้นอายุใบรับรองต้องได้รับการออกแบบเพื่อลดความเสี่ยงจากการปลอมแปลง

9.5) การพักใช้ ยกเลิก หรือลดขอบข่ายการรับรอง หน่วยรับรองต้องมีนโยบายและขั้นตอน การปฏิบัติงานเป็นเอกสารสำหรับการพักใช้ เพิกถอนหรือลดขอบข่ายการรับรอง

9.6) การต่ออายุการรับรอง หน่วยรับรองต้องมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เป็นเอกสารสำหรับการ ดำเนินกระบวนการต่ออายุการรับรองที่สอดคล้องตามข้อกำหนดของรูปแบบการรับรอง

9.7) การใช้ใบรับรอง เครื่องหมายและเครื่องหมายการรับรอง หน่วยรับรองซึ่งให้ใช้ เครื่องหมาย รับรอง (Certification mark) หรือสัญลักษณ์ (Certification logo) ต้องจัดทำเงื่อนไขการใช้ สัญลักษณ์และเครื่องหมายรับรองเป็นเอกสาร ต้องมีการควบคุมเรื่องสิทธิในการใช้และการอ้างถึงการรับรอง และต้องกำหนดให้ผู้ได้รับการรับรองลงนามยินยอมที่จะปฏิบัติตามข้อกำหนดของรูปแบบการรับรอง

9.8) การอุทธรณ์การตัดสินการรับรอง หน่วยรับรองต้องมีกระบวนการที่เป็นเอกสารใน การรับประเมิน และตัดสินการอุทธรณ์ นโยบายและขั้นตอนการปฏิบัติงานต้องมั่นใจได้ว่าทุกข้ออุทธรณ์ที่ ได้รับมีการจัดการอย่างสร้างสรรค์ เป็นกลาง และดำเนินการภายในระยะเวลาที่เหมาะสม รวมถึงต้องมี คำอธิบายกระบวนการจัดการข้ออุทธรณ์ต่อสาธารณะที่เข้าถึงได้โดยไม่ต้องร้องขอ

9.9) การร้องเรียน หน่วยรับรองต้องมีกระบวนการที่เป็นเอกสารในการรับ ประเมิน และตัดสิน ข้อ ร้องเรียน ต้องมีคำอธิบายกระบวนการจัดการข้อร้องเรียนต่อสาธารณะที่เข้าถึงได้โดยไม่ต้องร้องขอและ ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ดำเนินการกับทุกกลุ่มด้วยความเป็นธรรมและเท่าเทียม

10) ข้อกำหนดด้านระบบการจัดการ

10.1) ทั่วไป หน่วยรับรองต้องจัดทำระบบการจัดการที่สามารถสนับสนุนและแสดงให้เห็นถึง ความ สอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐานสากลฉบับนี้ โดยจัดทำเป็นเอกสาร นำไปปฏิบัติ และรักษาไว้ โดย เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนด 4-9 หน่วยรับรองต้องดำเนินระบบการจัดการตามทางเลือก A หรือ ทางเลือก B อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

ทางเลือก A ระบบการจัดการทั่วไปตามข้อ 10.2 หรือ

ทางเลือก B จัดทำและรักษาระบบการจัดการที่สอดคล้องกับข้อกำหนด ISO 9001 และ ISO/IEC17024

10.2) ข้อกำหนดระบบการจัดการทั่วไป หน่วยรับรองต้องจัดทำระบบการจัดการที่สามารถแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐานสากล นำไปปฏิบัติและรักษาไว้ ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยรับรองต้องจัดทำ นโยบายและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการรับรองไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ต้องแสดงหลักฐานความมุ่งมั่นของตนในการ พัฒนาและนำระบบการจัดการที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากลไปปฏิบัติ และต้องมั่นใจได้ว่า ทุกระดับขององค์กรเข้าใจ นโยบาย มีการนำนโยบายไปปฏิบัติและรักษาไว้ ด้านเอกสารระบบการจัดการ ข้อกำหนดทั้งหมดของมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้ ต้องจัดทำเป็นเอกสาร หน่วยรับรองต้องมั่นใจว่าได้จัดเตรียมเอกสารระบบ การจัดการให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกท่าน อีกทั้งต้องมีการจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อควบคุมเอกสารทั้ง ภายในและภายนอก จัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ระบุ การควบคุมบันทึกที่จำเป็นสำหรับการชี้แจง การจัดเก็บ การ ป้องกัน การเรียกใช้ การกำหนดอายุการจัดเก็บ และการทำลายบันทึกที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้บริหารสูงสุดต้องจัดทำ ขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อทบทวนระบบการจัดการตามช่วงเวลาที่ยาวนานไว้ เพื่อให้มั่นใจในความเหมาะสม ความ เพียงพอและประสิทธิผลของระบบการจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยการทบทวนต้องทำอย่างน้อยทุก 12 เดือน และจัดทำ เป็นลายลักษณ์อักษร หน่วยรับรองต้องจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานสำหรับการตรวจประเมินภายในเพื่อทวนสอบ ความสอดคล้องตามข้อกำหนด และประสิทธิผลของการนำระบบการจัดการไปปฏิบัติและรักษาไว้

จากการศึกษาข้อกำหนดของมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ผู้วิจัยนำข้อกำหนดในด้านโครงสร้าง นโยบาย วัตถุประสงค์คุณภาพ ลักษณะการดำเนินการ กระบวนการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การจัดทำ เอกสารต่าง ๆ เพื่อใช้เปรียบเทียบความแตกต่างกับองค์กรรับรองฯ มาตรฐานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

ข) ข้อบังคับของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกหนังสือรับรองแก่องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ พ.ศ. 2561

(ในที่นี้กล่าวโดยสรุป ข้อบังคับของ สคช. สำหรับใช้ในงานวิจัยฉบับนี้เท่านั้น) (สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน), 2565)

ข้อ 5 สคช. อาจดำเนินการรับรององค์กร ดังต่อไปนี้ ให้เป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะได้ คือ สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน รวมถึงสถานศึกษาภายใต้การกำกับของรัฐ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือ บริษัทมหาชนจำกัด องค์กรวิชาชีพหรือสภาวิชาชีพที่มีกฎหมายรับรอง องค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะ สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันการเงิน มูลนิธิหรือสมาคมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ของกลุ่มอาชีพ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน และหน่วยงานภาครัฐ

ข้อ 6 ให้ สคช. ดำเนินการประสานกับองค์กรตามข้อ 5 เพื่อประเมินความพร้อมขององค์กรที่จะเป็น องค์กร ที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ โดยประเมิน สาขาวิชาที่จะให้การรับรอง แผนการ ประเมินสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ความสามารถด้านเนื้อหาและระดับชั้นของ

การประเมินสมรรถนะ ความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ความพร้อมของสถานที่ ความพร้อมทางด้านเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง ผลการตรวจประเมินของผู้ตรวจประเมินฝึกหัด ผู้ตรวจประเมินหัวหน้าคณะผู้ตรวจ ประเมินและผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของสคช. แล้วแต่กรณี ในกรณีที่เป็นสถานศึกษา จะต้องได้รับการรับรอง หลักสูตรหรือหลักสูตรที่เกี่ยวข้องของแต่ละสาขาวิชาชีพจากส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ รับผิดชอบหรือกำกับดูแลหลักสูตรหลัก หรือหลักสูตรที่เกี่ยวข้องนั้นด้วย

ข้อ 7 เมื่อ สคช. ได้ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติและประเมินความพร้อมขององค์กรที่มีหน้าที่รับรอง สมรรถนะแล้ว เห็นว่าองค์กรนั้นมีคุณสมบัติและความพร้อมในการทำหน้าที่เป็นองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะ ให้สถาบันฯ ออกหนังสือรับรองให้แก่องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะในสาขาวิชาชีพนั้น โดยความเห็นชอบของ คณะกรรมการ

ข้อ 8 เมื่อสคช. ได้ออกหนังสือรับรองตามข้อ 7 แล้ว ให้องค์กรรับรองฯ จัดให้มีเจ้าหน้าที่สอบเพื่อดำเนินการประเมินสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพและระดับคุณวุฒิในสาขาวิชาชีพที่ สคช. ได้ประกาศ กำหนดไว้แล้ว เมื่อได้รายชื่อเจ้าหน้าที่สอบแล้ว ให้องค์กรรับรองฯ แจ้งรายชื่อให้ สคช. ทราบเพื่อรวบรวมเป็น ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการคุณวุฒิวิชาชีพ

ข้อ 9 องค์กรรับรองฯ ต้องเสนอโครงการการรับรองสมรรถนะของบุคคลต่อ สคช. และให้ สคช. สนับสนุน การดำเนินงานขององค์กรตามความเหมาะสม

ข้อ 10 องค์กรรับรองฯ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ประกาศ คำสั่ง รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ สคช. กำหนด และรักษาไว้ซึ่งความสามารถในการดำเนินงานเป็นองค์กร ประเมินสมรรถนะของบุคคลในสาขาวิชาชีพและระดับชั้นที่ได้รับการรับรองตามแผนการประเมินฯ

ข้อ 11 สคช. จะติดตามและตรวจสอบ กำกับการดำเนินงานองค์กรรับรองฯ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง หรือ ตามที่เห็นสมควร

ข้อ 12 บุคลากรขององค์กรรับรองฯ ต้องรักษาจรรยาบรรณและชื่อเสียงของตน ด้วยการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ มีระบบการจัดการการมีส่วนได้ส่วนเสีย และระบบรักษาความลับของข้อมูล รวมถึงเอกสารที่ได้รับในกระบวนการตรวจประเมินและรับรองสมรรถนะของบุคคล

ข้อ 13 สคช. จะดำเนินการลดข้อบกพร่องที่ได้รับการรับรองเมื่อสคช. พบว่าองค์กรรับรองฯ ไม่สามารถรักษาความสามารถในการดำเนินการตามข้อบกพร่องที่ได้รับการรับรอง หรือองค์กรรับรองฯ ขอลดข้อบกพร่องที่ได้รับการ รับรองจาก สคช. หรือ สคช. ประกาศยกเลิกมาตรฐานอาชีพในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ

ข้อ 14 สคช. จะดำเนินการพักใช้หนังสือรับรองการเป็นองค์กรรับรองฯ เมื่อมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนด หรือองค์กรรับรองฯ ไม่สามารถดำเนินการประเมินสมรรถนะ ของบุคคลภายใน 360 วันนับจากวันที่ได้รับการรับรอง

ข้อ 15 สคช. จะดำเนินการเพิกถอนหนังสือรับรองการเป็นองค์กรรับรองฯ เมื่อองค์กรรับรองฯ ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนด อันส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยขององค์กรรับรอง หรือไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องจากการพักใช้หนังสือรับรอง

ข้อ 16 ในกรณีองค์กรรับรองฯ ประสงค์จะเปลี่ยนแปลงสาขาวิชาชีพหรือชั้นของการรับรองสมรรถนะ

ของ บุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ให้แจ้ง สคช. ดำเนินการ

ข้อ 17 สคช. จะดำเนินการยกเลิกองค์กรรับรอง ในกรณีที เลิกประกอบกิจการ เป็นบุคคลล้มละลาย องค์กรรับรองฯ ขอยกเลิกการเป็นองค์กรรับรองฯ หรือ สคช. ประกาศยกเลิกมาตรฐานอาชีพในสาขาวิชาชีพ นั้น

ข้อ 18 ในกรณีองค์กรรับรองฯ ประสงค์จะต่ออายุการรับรองให้แจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรต่อ สคช. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันก่อนวันที่หนังสือรับรองสิ้นอายุ

ข้อ 19 กรณีองค์กรรับรองฯ ไม่ยื่นคำขอต่ออายุการรับรองตามระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าองค์กร รับรอง ไม่ประสงค์ต่ออายุการรับรอง

ข้อ 20 การต่ออายุองค์กรรับรองฯ ให้สคช. พิจารณาตามข้อ 6 ข้อ 21 – 23 เกี่ยวข้องกับการต่ออายุ องค์กรรับรองฯ

ข้อ 24 สคช. จะเผยแพร่รายชื่อองค์กรรับรองฯ สาขาวิชาชีพ อาชีพ และระดับชั้นที่ได้รับรองต่อ สาธารณชน

ข้อ 25–26 องค์กรรับรองฯ สามารถร้องเรียน หรืออุทธรณ์การดำเนินงาน การประเมินและการให้การ รับรองที่เกี่ยวข้องของสคช. ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขตามที่ สคช. กำหนด

ข้อ 27 องค์กรรับรองฯ ต้องรักษาข้อมูลของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 ปี ต้อง กำหนดสถานที่จัดเก็บ ผู้รับผิดชอบ และวิธีการทำลายเอกสารที่ครบกำหนด ส่วนข้อมูลที่มีการจัดเก็บในสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ ให้องค์กรรับรองฯ เก็บรักษาข้อมูล กำหนดวิธีการเข้าถึง การส่งข้อมูลให้ สคช. และเก็บสำรอง ข้อมูล ไว้เพื่อกักการสูญหาย

ข้อ 28–29 รูปแบบของหนังสือรับรองและการใช้หนังสือรับรอง

จากการศึกษาข้อบังคับของ สคช. แล้วนั้น ทำให้เห็นข้อแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านการจัดทำ เอกสารระบบงานคุณภาพที่ผู้วิจัยจะนำการทบทวนข้อบังคับดังกล่าวไปสู่ผลการวิจัยในการเปรียบเทียบความ แตกต่าง ระหว่างองค์กรรับรองฯ ที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 กับองค์กรรับรองฯ มาตรฐานของ สคช.

ค) ขั้นตอนในการพัฒนาระบบงานองค์กรรับรองฯ เข้าสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 (สถาบัน คุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน), 2561)

สคช. ดำเนินงานโครงการพัฒนาองค์กรรับรองฯ เข้าสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 โดยแจ้ง หลักเกณฑ์ การคัดเลือกองค์กรรับรองฯ ให้แก่ผู้บริหาร คณะทำงาน และผู้เกี่ยวข้องขององค์กรรับรองฯ ให้มี ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับข้อกำหนดสำหรับองค์กรตามมาตรฐาน ISO/IEC 17024 ทั้งนี้ทางสคช. จะดำเนินการ ในการให้คำแนะนำแก่ องค์กรรับรองฯ ในการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ผ่านกิจกรรมหลัก ดังนี้

ตารางที่ 1: กิจกรรมหลักในการดำเนินการพัฒนาองค์กรรับรองฯ เข้าสู่มาตรฐาน ISO/IEC 17024

กิจกรรมที่	รายละเอียด
กิจกรรมที่ 1	การพัฒนาบุคลากรขององค์กรรับรองฯ และบุคลากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาระบบการรับรองฯ โดย รับผิดชอบองค์กรที่จะเข้าร่วมฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับผู้แทนสคช. จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานข้อกำหนดทั่วไปสำหรับหน่วยรับรองบุคลากรตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 หลักสูตรการจัดทำหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองสมรรถนะของบุคคลตาม มาตรฐานอาชีพ และหลักสูตรการตรวจประเมินภายใน (Internal Audit)
กิจกรรมที่ 2	ประเมินความพร้อมและศักยภาพ (Gap Analysis) ให้แก่องค์กรรับรองฯ
กิจกรรมที่ 3	พัฒนาเอกสารระบบงานตามมาตรฐาน ISO/IEC 17024 ในของข่ายการรับรองสมรรถนะของบุคคลตาม มาตรฐานอาชีพ
กิจกรรมที่ 4	นำระบบการรับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพไปปฏิบัติ โดยให้คำปรึกษาในการประกาศใช้ เอกสารระบบงานและการนำเอกสารระบบงานไปปฏิบัติใช้ ปรับปรุงแก้ไขระบบคุณภาพหรือข้อบกพร่อง ที่พบที่เกิดจากการนำไปปฏิบัติให้แก่องค์กรรับรองฯ
กิจกรรมที่ 5	การให้คำปรึกษาการดำเนินการตรวจประเมินภายใน (Internal Audit) การทบทวนระบบคุณภาพโดย ฝ่ายบริหาร (Management Review) และการให้คำปรึกษาในการเตรียมเอกสารยื่นคำขอรับรอง ระบบงานตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024
กิจกรรมที่ 6	การจัดประชุม/สัมมนา และจัดทำสื่อเผยแพร่โครงการให้ผู้เกี่ยวข้องกับระบบการรับรองบุคลากร ทั้ง ภาครัฐและเอกสาร
กิจกรรมที่ 7	การเตรียมความพร้อมด้านเทคนิคของกระบวนการทดสอบและรับรองคุณวุฒิวิชาชีพแก่องค์กรรับรองฯ ที่ได้ยื่นคำขอรับรองระบบงานจากหน่วยรับรองระบบงาน (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม)

จากการศึกษากิจกรรมหลักและขั้นตอนในการพัฒนาองค์กรรับรองฯ สู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 จำเป็นต้องมีบุคลากรในการดำเนินงานดังกล่าว รวมถึงความพร้อมขององค์กรรับรองฯ ทั้งในเรื่องเวลา วัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ และสถานที่ เพื่อนำพาองค์กรรับรองฯ สู่ระบบงานคุณภาพตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการศึกษาดังกล่าวนี้นี้จะนำไปสู่ผลการวิจัยในลำดับ ต่อไป

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสาร

ก) เอกสารที่ใช้ในการศึกษาเป็นเอกสารเผยแพร่สาธารณะ โดยมีฐานข้อมูลจากสถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

ข) เอกสารและบันทึกที่องค์กรรับรองฯ สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตใช้ในการดำเนินการจัดสอบประเมินสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และนำเอกสารทางวิชาการเปรียบเทียบกับเอกสารและบันทึกที่องค์กรรับรองฯ ใช้ในการดำเนินงาน แสดงผลการวิจัยด้วยวิธีการพรรณนาและตารางวิเคราะห์เปรียบเทียบ

ขั้นตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ศึกษาเก็บรวบรวม เปรียบเทียบระหว่างข้อกำหนดของมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ข้อบังคับของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกหนังสือรับรองแก่องค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ พ.ศ. 2561 กับโครงสร้าง เอกสาร บันทึก ที่องค์กรรับรองฯ ใช้ในการดำเนินการทำหน้าที่ประเมินสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอในรูปแบบตารางเปรียบเทียบการดำเนินงานขององค์กรรับรองฯ ที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 กับการดำเนินงานขององค์กรรับรองฯ มาตรฐานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันในด้านใด โดยมีข้อกำหนดของมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบ

ขั้นตอนที่ 5 สรุปผลการศึกษาวิจัย และการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

3. ผลการศึกษา

การศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างและลักษณะการดำเนินงานระหว่างองค์กรที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 กับองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) : กรณีศึกษา สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ผลการวิจัยนำเสนอในรูปแบบตารางเปรียบเทียบการดำเนินงานขององค์กรรับรองฯ ที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 กับการดำเนินงานขององค์กรรับรองฯ มาตรฐานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

ตารางที่ 2: เปรียบเทียบการดำเนินงานขององค์กรรับรองฯ ที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 กับการดำเนินงานขององค์กรรับรองฯ มาตรฐานของสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

รูปแบบการดำเนินการ	องค์กรรับรองฯ มาตรฐาน ของ สคช.	องค์กรรับรองฯ ที่พัฒนาสู่ มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024
สถานภาพทางกฎหมาย และความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจรับรองฯ	✓	✓

รูปแบบการดำเนินการ	องค์กรรับรองฯ มาตรฐาน ของ สคช.	องค์กรรับรองฯ ที่พัฒนาสู่ มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024
การจัดการความเป็นกลาง	-	✓
การเงินและความรับผิดชอบ	-	✓
เอกสารโครงสร้างองค์กร ที่อธิบายหน้าที่ความ รับผิดชอบ และอำนาจของฝ่ายบริหาร บุคลากรด้าน การรับรองและ คณะกรรมการต่าง ๆ	ดำเนินการเฉพาะการกำหนด โครงสร้างองค์กรฯ	✓
โครงสร้างองค์กรรับรองฯ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรม	✓	✓
ข้อกำหนดสำหรับบุคลากรทั่วไป	ดำเนินการเฉพาะเรื่อง บุคลากร ภายในองค์กร รับรองฯ แต่ไม่ รวมถึงเอกสาร ที่ต้องจัดทำ รวมถึง บันทึก ประวัติบุคลากร	✓
บุคลากรที่เกี่ยวข้องในกิจกรรมการรับรอง (เจ้าหน้าที่สอบ)	✓	✓
การจ้างช่วง (ถ้ามี)	✓	✓
ทรัพยากรอื่น ๆ เช่น สถานที่ สถานที่สอบ เครื่องมือ และ ทรัพยากรสำหรับดำเนินกิจกรรมการรับรอง	✓	✓
ด้านบันทึกและข้อมูล		
- การรักษาบันทึกที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ สอบประเมิน	✓	✓
- ข้อมูลสาธารณะ	-	✓
- การรักษาความลับ	✓	✓
- ความปลอดภัย	✓	✓
รูปแบบการรับรอง	หน่วยรับรองมิได้เป็นเจ้าของ รูปแบบการรับรองที่นำมาใช้	มีการพัฒนา และทบทวน รูปแบบการรับรอง
กระบวนการรับคำขอ	✓	✓
กระบวนการประเมิน	✓	✓
กระบวนการสอบ	✓	✓
การตัดสินใจการรับรอง	ไม่ดำเนินการในส่วนการออก ใบรับรองจากองค์กรรับรองฯ	✓
การพักใช้ เพิกถอน หรือลดขอบข่ายการรับรอง	✓	✓
กระบวนการต่ออายุการรับรอง	✓	✓
การใช้ใบรับรอง สัญลักษณ์และเครื่องหมายรับรอง	-	✓
การอุทธรณ์ผลการตัดสินใจการรับรอง/การร้องเรียน	✓	✓
ระบบการจัดการ		

รูปแบบการดำเนินการ	องค์กรรับรองฯ มาตรฐาน ของ สคช.	องค์กรรับรองฯ ที่พัฒนาสู่ มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024
- นโยบายและวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการ รับรอง	-	✓
- เอกสารระบบการจัดการ (Management System Documentation)	-	✓
- การควบคุมเอกสาร	-	✓
- การควบคุมบันทึก	✓	✓
- การทบทวนโดยฝ่ายบริหาร	-	✓
- การตรวจประเมินภายใน/การปฏิบัติการแก้ไข/ การ ปฏิบัติการป้องกัน	-	✓

หมายเหตุ: เครื่องหมาย ✓ หมายถึง องค์กรรับรองฯ ได้ดำเนินการ

ผลการวิจัยพบว่าองค์กรรับรองฯ ที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ต้องดำเนินการให้ สอดคล้อง ในทุกข้อกำหนดของ ISO/IEC 17024 (MASCI, 2556)

4. สรุปผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่าองค์กรรับรองฯ ซึ่งในที่นี่ คือ สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ต้องดำเนินการให้สอดคล้องในทุก ข้อกำหนดของ ISO/IEC 17024 (MASCI, 2556) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้อกำหนดในเรื่องการจัดการจัดกลางความเป็น กลาง การเงินและความรับผิดชอบการตัดสินใจรับรอง การใช้ใบรับรอง สัญลักษณ์และเครื่องหมายรับรองเอกสาร ระบบการจัดการ (Management System Documentation) เป็นการดำเนินการที่แตกต่างจากองค์กร รับรองฯ มาตรฐานของสคช.

4.1 อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยพบว่าองค์กรรับรองฯ ซึ่งในที่นี่ คือ สถาบัน พัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตซึ่งเป็นองค์กรรับรองฯ มาตรฐานของ สคช. ที่อยู่ ระหว่างการพัฒนาสู่ มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 จำเป็นต้องดำเนินการทั้งทางด้านทรัพยากร (วัสดุ อุปกรณ์) ทรัพยากรทางด้านบุคคล สถานที่ และการดำเนินงานในกระบวนการต่าง ๆ ให้สอดคล้องในทุก ข้อกำหนดของ ISO/IEC 17024 (MASCI, 2556) จึงจะสามารถเป็นองค์กรรับรองฯ ที่มีระบบงานคุณภาพตาม มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024

4.2 องค์ความรู้ใหม่

การศึกษาเปรียบเทียบดังกล่าวแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างการดำเนินงานขององค์กรรับรองฯ

ที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 กับการดำเนินงานขององค์กรรับรองฯ มาตรฐานของสคช. ซึ่งผลการวิจัย นี้จะสร้างความรู้ ความเข้าใจสำหรับสถานศึกษา สถานประกอบการ รวมถึงบุคคลที่สนใจในการเข้ารับการสอบ ประเมินสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพ ถึงความแตกต่างขององค์กรรับรองฯ 2 ลักษณะดังกล่าว แสดงให้เห็นถึง ระบบงานที่แตกต่างกัน ความเป็นมาตรฐานสากล รวมถึงหนังสือรับรอง/ใบประกาศนียบัตรที่ได้รับจากการสอบผ่าน การสอบประเมินฯ ผู้สอบผ่านการสอบประเมินฯ จากองค์กรรับรองฯ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 จะปรากฏเครื่องหมายรับรอง (Certification mark) หรือสัญลักษณ์ (Certification logo) บนหนังสือรับรอง หรือใบประกาศนียบัตร ซึ่งถือว่าเป็นประโยชน์กับผู้ผ่านการประเมินในการใช้หนังสือรับรองดังกล่าว

4.3) ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ก) ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการศึกษา สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ในฐานะที่เป็นองค์กรรับรองฯ สาขาวิชาชีพการบิน ที่พัฒนาสู่มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ผู้วิจัยพบว่าสถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน ได้ ดำเนินการครบถ้วนตามข้อกำหนดของ ISO/IEC 17024 ทั้งนี้ควรดำเนินการให้บุคลากรภายในองค์กร แม้ว่าจะ ไม่ได้เป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับองค์กรรับรองฯ โดยตรงมีความรู้และเข้าใจในเรื่องการพัฒนา ระบบคุณภาพดังกล่าว เพื่อเป็นการสนับสนุนการดำเนินการอีกทางหนึ่งให้กับองค์กรรับรองฯ ในการยื่นขอรับรองระบบคุณภาพตาม มาตรฐาน ISO/IEC 17024

ข) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป คือ ประเด็นเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบขององค์กรรับรองฯ ที่ได้รับ การรับรองมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 แล้วกับองค์กรรับรองฯ มาตรฐานของสคช. โดยเลือกตัวอย่างองค์กร รับรองฯ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสากล ISO/IEC 17024 ศึกษาเปรียบเทียบกับตัวอย่างองค์กรรับรองฯ มาตรฐานของสคช. ในสาขาวิชาชีพการบินโดยเฉพาะ

5. References

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน). (2561). *โครงการจัดจ้างที่ปรึกษา: โครงการพัฒนาองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะของบุคคลตามมาตรฐานอาชีพเข้าสู่มาตรฐานสากล (ISO/IEC 17024)*

ปีงบประมาณ 2561. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565, จาก www.tpqi.go.th

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน). (2564). *วัตถุประสงค์การจัดตั้ง*. ค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2565, จาก www.tpqi.go.th

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน). (2565). เอกสารการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรการตรวจประเมิน ภายใน (Internal Audit) สำหรับองค์กรที่มีหน้าที่รับรองสมรรถนะฯ ตามข้อบังคับสคช.

และ ISO/IEC 17024. ใน *การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ภายใต้โครงการพัฒนาองค์กรที่มีหน้าที่รับรอง*

สมรรถนะของ บุคคลตามมาตรฐานอาชีพเข้าสู่มาตรฐานสากล (ISO/IEC 17024) ประจำปี
งบประมาณ 2565. กรุงเทพฯ: สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ.

สุภัชญา ตุลาวรรณะ. (2562). การศึกษาเปรียบเทียบ การปรับเปลี่ยนคุณวุฒิวิชาชีพ 7 ระดับ สู่คุณวุฒิวิชาชีพ 8
ระดับ กรณีศึกษา: สาขาวิชาชีพการบิน. (รายงานการวิจัย). ใน การสัมมนาและกิจกรรมให้ความรู้
ด้านการ บิน “CAAT 1st Aviation Forum”.

สุภัชญา ตุลาวรรณะ. (2563). การศึกษา ผลการสอบประเมินสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิ
วิชาชีพ สาขาวิชาชีพการบิน อาชีพพนักงานต้อนรับผู้โดยสารภาคพื้น ระดับ 3 กรณีศึกษา: นักศึกษา
สาขาวิชาธุรกิจการบิน สถาบันพัฒนาบุคลากรการบิน มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต. (รายงานการวิจัย).
ใน การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานทางวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 การประชุมออนไลน์ผ่าน
โปรแกรม Cisco Webex Events.

MASCI. (2556). มาตรฐานสากล ISO/IEC 17024:2012 (ฉบับที่ 4 (20/06/56)). กรุงเทพฯ: สถาบันรับรอง
มาตรฐานไอเอสโอ.

Rawat G., Supachada., & Varapattra N. (2018). Thailand Professional Qualification Framework:
Are necessarily good policy practice, especially for aviation personnel?. *Kasem Bundit
Journal*, 19 (special edition), 410-421.